

Exploring the Phenomenon of Online Acquaintance on Matchmaking Websites for Marriage Purposes

1. Atefeh Dashti Rahmatabadi : MA, Department of Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Mohammad Qhamari *: Department of Counseling, SR.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

*Corresponding Author's Email: counselor_ghamari@yahoo.com

Received: 2026-02-09

Revised: 2026-03-23

Accepted: 2026-05-03

Published: 2026-05-04

Abstract

Introduction and Aim: The expansion of digital communication and virtual environments has significantly transformed traditional mate-selection patterns and introduced matchmaking websites as emerging platforms for premarital acquaintance in Iran. This study aimed to explore the lived experiences of Iranian users of online matchmaking websites and to interpret the individual, interactional, and sociocultural dimensions of these experiences.

Methodology: This qualitative study employed reflexive thematic analysis based on Braun and Clarke's framework. Participants consisted of 10 Iranian users with prior experience using matchmaking websites for marriage purposes during 2024, selected through purposive sampling. Data were collected through in-depth semistructured interviews and continued until conceptual saturation was achieved. The data were analyzed inductively following Braun and Clarke's six-phase procedure, and MAXQDA 2023 software was used for coding and data organization. To enhance trustworthiness, member checking, peer review, and reflective memo writing were applied throughout the research process.

Findings: Data analysis resulted in eight major themes, including motivations for joining, contradictory experiences, distrust and identity authenticity, opportunities and advantages, challenges and harms, the role of family and society, impacts on attitudes toward marriage, and suggestions for platform improvement. Findings indicated that users' experiences were multilayered and ambivalent; ease of communication, wider choice diversity, and reduced temporal and spatial limitations were perceived as major advantages, whereas distrust, fake identities, emotional harm, exploitation, and conflicts with cultural norms emerged as the most significant challenges. Trust and identity authenticity appeared as the central themes underlying most other aspects of users' experiences.

Conclusion: Online acquaintance through matchmaking websites among Iranian users is a complex and multidimensional phenomenon shaped by the interaction between individual characteristics, platform structures, and sociocultural contexts. The findings highlight the necessity of strengthening identity-verification systems, improving cybersecurity measures, promoting digital literacy, and reducing the social stigma associated with online relationships to facilitate safer and more effective use of such platforms.

Keywords: Online acquaintance; Matchmaking websites; Marriage; Thematic analysis; Lived experience

How to Cite: Dashti Rahmatabadi, A., & Qhamari, M. (2026). Exploring the Phenomenon of Online Acquaintance on Matchmaking Websites for Marriage Purposes. *Psychology of Motivation, Behavior, and Health*, 4(1), 1-17.

Copyright: © 2025 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction and Aim

The rapid expansion of digital communication technologies has significantly transformed patterns of interpersonal interaction, emotional intimacy, and mate selection across contemporary societies. Online matchmaking platforms and dating websites have increasingly become alternative channels for initiating romantic and marital relationships, gradually reducing the traditional mediating role of families, relatives, and local social networks in the process of spouse selection (Rosenfeld et al., 2019). In many societies, particularly among younger generations and divorced individuals, online acquaintance has emerged as an accessible and individualized strategy for finding a compatible partner. This transformation reflects broader sociocultural shifts associated with modernity, individualization, and the digitization of emotional life.

The rise of online matchmaking systems has generated complex debates regarding their social, psychological, and cultural consequences. Some scholars emphasize the opportunities created by digital platforms, including expanded access to potential partners, reduced geographical barriers, and increased autonomy in mate selection (Farahani et al., 2019). Others argue that online dating environments are embedded within the logic of marketization, transforming romantic relationships into commodified and unstable interactions characterized by endless comparison, uncertainty, and emotional disposability (Bandinelli & Gandini, 2022). According to Bandinelli and Gandini, dating applications reproduce consumerist patterns in emotional relationships by encouraging users to continuously evaluate and replace potential partners rather than cultivate stable attachments (Bandinelli & Gandini, 2022). Such conditions may contribute to emotional fatigue, distrust, and instability in interpersonal relationships.

Qualitative studies have increasingly attempted to understand the lived experiences of users in digital romantic environments. A scoping review conducted by Diesen and colleagues demonstrated that online romantic interaction is simultaneously associated with hope, emotional connection, anxiety, uncertainty, and vulnerability (Diesen et al., 2025). Similarly, Fouloud argued that many users, particularly men, experience frustration, emotional disconnection, and confusion within digital dating environments because online interactions frequently lack emotional depth and long-term commitment (Fouloud, 2025). These findings

indicate that online acquaintance is not merely a technological practice but rather a multidimensional social experience shaped by cultural norms, emotional expectations, and structural conditions.

One of the most significant concerns associated with online matchmaking platforms is the issue of trust and identity authenticity. In contrast to traditional social environments, where family and community networks often function as mechanisms of social verification, online interactions rely heavily on self-presented digital identities. Sarkeshikian and colleagues identified authenticity, honesty, and reliability as central determinants of online mate selection (Sarkeshikian et al., 2024). The absence of effective identity-verification systems increases users' vulnerability to deception, emotional exploitation, and psychological insecurity. These concerns become even more significant in contexts where online intimacy remains culturally contested or morally sensitive.

Gender also plays a crucial role in shaping experiences of online acquaintance. Rajan demonstrated that women using dating applications frequently encounter harassment, emotional pressure, and psychological distress resulting from online interactions (Rajan, 2025). Balik further argued that women's experiences of online relationships are deeply influenced by cultural expectations regarding marriage, gender roles, and social respectability (Balik, 2025). Therefore, online romantic interaction cannot be understood independently from broader structures of gendered power and sociocultural regulation.

In the Iranian context, transformations in family structures and marriage patterns have occurred simultaneously with the expansion of cyberspace and social media. Sociological analyses indicate that Iranian families have undergone substantial structural changes during recent decades, including increasing age at marriage, changing attitudes toward intimacy, and growing individual autonomy in mate selection (Sabzeyi et al., 2024). These changes have created conditions in which online platforms increasingly function as alternative spaces for establishing romantic and marital relationships.

Several Iranian studies have explored the relationship between cyberspace and changing patterns of mate selection. Motahhari Varmzani and colleagues demonstrated that the Internet and social media significantly influence contemporary spouse-selection practices among Iranian youth (Motahhari Varmzani et al., 2022). Farahani and colleagues similarly found that the use of social media networks is associated with

more individualized and flexible styles of mate selection (Farahani et al., 2019). Mami-Nejad emphasized the expanding role of cyberspace in reshaping marriage and spouse-selection processes in Iran (Mami-Nejad, 2023). Meanwhile, Moazen Soltan-Abadi and Eslami-Tanha showed that online matchmaking platforms are creating new forms of communicative action and mediation in marital relationships (Moazen Soltan-Abadi & Eslami-Tanha, 2023).

Despite these transformations, public attitudes toward online matchmaking in Iran remain ambivalent. Sobhani and colleagues reported diverse and sometimes contradictory attitudes toward matchmaking websites among Iranian users and families (Sobhani et al., 2020). Mehdizadeh and Shams-Biranvand similarly observed that young people simultaneously perceive matchmaking websites as opportunities and potential threats (Mehdizadeh & Shams-Biranvand, 2015). In addition, several studies have highlighted the psychological and relational risks associated with cyberspace usage. Bahaadari and colleagues identified a relationship between excessive virtual-space engagement and emotional divorce among couples (Bahaadari et al., 2021), while Shahabzadeh and Shahabzadeh reported associations between cyberspace dependency and psychological pathology among couples (Shahabzadeh & Shahabzadeh, 2022). Abbasi-Shavazi and colleagues further demonstrated that cyberspace interactions may increase exposure to risky behaviors among university students (Abbasi-Shavazi et al., 2018).

At the same time, scholars emphasizing the cultural significance of marriage in Iranian society continue to underline the centrality of family institutions in maintaining social cohesion and Iranian-Islamic lifestyle values (Karimzadeh & Hossein-Zadeh, 2025). Haghghi described the family institution as a foundational element of civilizational continuity and social stability (Haghghi, 2024). From jurisprudential and legal perspectives, marriage remains a highly valued institution within Iranian culture and Islamic legal traditions (Hosseini-Pour, 2015). Research also indicates that relational honesty, social competence, psychological health, and emotional maturity are essential predictors of marital quality and stability (Jafari & Elyasi, 2021). Furthermore, Baharami-Nejad and colleagues identified trust and emotional maturity as important components influencing remarriage stability (Baharami-Nejad et al., 2025). Mir-Hashemi and colleagues additionally emphasized the

significance of emotional satisfaction and relational quality in marital experiences (Mir-Hashemi et al., 2024). Abbasi and Hosseini also demonstrated that attitudes toward marriage are associated with family functioning and life satisfaction (Abbasi & Hosseini, 2018).

Despite the growing body of literature regarding online relationships and cyberspace, there remains a substantial gap in understanding the lived experiences of Iranian users who engage in online acquaintance for marriage purposes. Most Iranian studies have focused on attitudes toward matchmaking websites or general effects of cyberspace rather than the subjective meanings and emotional experiences of users themselves. Therefore, the present study aimed to explore Iranian users' lived experiences of online acquaintance through matchmaking websites and to analyze the individual, interactional, and sociocultural dimensions of this phenomenon.

Methodology

This study employed a qualitative research design grounded in a phenomenological orientation to explore the lived experiences of Iranian users of matchmaking websites. Reflexive thematic analysis based on Braun and Clarke's framework was used to identify and interpret patterns of meaning within participants' narratives.

Participants consisted of ten Iranian adults who had direct experience using matchmaking websites for marriage purposes during 2024. Purposive sampling was employed to recruit individuals capable of providing rich and detailed accounts of their experiences. Efforts were made to ensure diversity in terms of age, gender, educational background, occupational status, marital history, and duration of platform usage. Sampling continued until conceptual saturation was achieved.

Data were collected through indepth semistructured interviews lasting between 45 and 75 minutes. Interview questions focused on motivations for joining matchmaking websites, experiences of online interaction, perceptions of trust and identity authenticity, emotional experiences, family and societal reactions, perceived opportunities and challenges, and the influence of online acquaintance on attitudes toward marriage.

All interviews were audio-recorded with informed consent and transcribed verbatim. Data analysis followed Braun and Clarke's six-phase reflexive

thematic analysis procedure, including familiarization with data, initial coding, theme development, theme review, thematic definition, and analytical reporting. MAXQDA 2023 software was used for data organization and coding management.

Several strategies were employed to enhance trustworthiness, including member checking, peer debriefing, maintenance of reflective notes, and transparent documentation of the analytical process. Ethical principles such as informed consent, confidentiality, anonymity, and participants' right to withdraw were fully observed throughout the study.

Findings

Data analysis resulted in the extraction of eight major themes representing the multidimensional experiences of users of online matchmaking websites. These themes included motivations for joining, contradictory emotional experiences, distrust and identity authenticity, opportunities and advantages, psychological and social harms, the role of family and culture, changing attitudes toward marriage, and suggestions for improving platform performance.

Participants reported multiple motivations for entering matchmaking platforms. These motivations included loneliness, limited opportunities for traditional acquaintance, prior marital failure, emotional needs, increasing age at marriage, and curiosity about online interaction. Divorced and separated participants particularly emphasized the role of online platforms in rebuilding emotional relationships and expanding opportunities for remarriage.

A central finding of the study was the ambivalent nature of users' experiences. Participants simultaneously described feelings of hope, excitement, and expanded possibilities alongside emotional exhaustion, disappointment, and uncertainty. Many users appreciated the ability to communicate with diverse individuals beyond their limited social circles, while also expressing frustration regarding unstable and superficial interactions.

Trust and identity authenticity emerged as the most dominant and recurring themes. Participants frequently described concerns regarding fake profiles, misleading self-presentation, dishonesty, and uncertainty about users' real intentions. Even participants who had positive relational experiences reported maintaining caution and emotional distance due to persistent distrust.

The findings also revealed significant gender-related concerns. Female participants more frequently

described experiences of harassment, emotional pressure, and fear of exploitation. Many women emphasized the importance of privacy, security, and identity verification mechanisms in reducing vulnerability within online environments.

Family and cultural attitudes were identified as major contextual factors influencing users' experiences. Many participants reported that family members viewed online acquaintance negatively or questioned the legitimacy of relationships formed through digital platforms. Consequently, users often experienced tension between personal autonomy and cultural expectations regarding traditional marriage practices.

Participants also described the influence of online acquaintance on their broader attitudes toward marriage and intimacy. Some participants reported becoming more pessimistic and distrustful due to repeated negative experiences, while others indicated that online interactions helped them reconsider their criteria for partner selection and prioritize emotional honesty and psychological maturity.

Finally, participants strongly emphasized the need for structural improvements within matchmaking platforms, including reliable identity-verification systems, behavioral monitoring, cybersecurity protections, and educational resources for users.

Discussion and Conclusion

The findings of the present study indicate that online acquaintance through matchmaking websites in Iran is a complex, multilayered, and culturally embedded phenomenon shaped by the interaction of technological structures, individual motivations, emotional needs, and sociocultural norms. Users' experiences reflected a persistent tension between opportunity and insecurity, autonomy and uncertainty, modernity and tradition.

Online matchmaking platforms function simultaneously as spaces of emotional possibility and emotional vulnerability. On the one hand, they expand users' opportunities for communication, increase diversity of potential partners, and provide alternatives to limited traditional networks. On the other hand, they expose users to instability, distrust, emotional fatigue, and psychological insecurity. The centrality of distrust and identity ambiguity within participants' narratives demonstrates that trust remains the primary structural challenge within online acquaintance environments.

The findings further suggest that users' experiences cannot be understood independently from the broader

cultural context of Iranian society. Participants' experiences were deeply influenced by social stigma, familial expectations, gender norms, and cultural attitudes toward marriage and intimacy. Women appeared particularly vulnerable to emotional and ethical risks within online spaces, highlighting the importance of gender-sensitive approaches to digital relationship platforms.

The study also demonstrates that online acquaintance is reshaping attitudes toward marriage and emotional relationships. While some users developed more negative perceptions of intimacy following harmful experiences, others reported increased self-awareness and more realistic expectations regarding partner selection. Therefore, online acquaintance should not be interpreted solely as a threat to traditional family

structures nor as a complete solution to contemporary marriage challenges. Rather, it represents a transitional social phenomenon emerging within rapidly changing cultural and technological conditions.

Overall, the findings emphasize the necessity of strengthening identity-verification systems, improving cybersecurity protections, promoting digital literacy, and developing culturally sensitive frameworks for safer online interaction. As digital communication increasingly becomes integrated into everyday social life, understanding the lived experiences of users remains essential for interpreting contemporary transformations in marriage, intimacy, and family relationships in Iranian society.

واکاوی پدیده آشنایی اینترنتی در سایت‌های همسریابی برای ازدواج

۱. عاطفه دستی رحمت آبادی[✉]: کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. محمد قمری[✉]: گروه مشاوره، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: counselor_ghamari@yahoo.com

انتشار: ۱۴۰۵/۰۲/۱۴

پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۱۳

بازنگری: ۱۴۰۵/۰۱/۰۳

دریافت: ۱۴۰۴/۱۱/۲۰

چکیده

مقدمه و هدف: گسترش فضای مجازی و تحول در الگوهای ارتباطی، شیوه‌های سنتی همسرگزینی را با تغییرات قابل توجهی مواجه ساخته و سایت‌های همسریابی را به یکی از بسترهای نوظهور آشنایی پیش از ازدواج در جامعه ایران تبدیل کرده است. هدف این پژوهش، واکاوی تجربه زیسته کاربران ایرانی از آشنایی اینترنتی در سایت‌های همسریابی و تبیین ابعاد فردی، تعاملی و فرهنگی این تجربه بود.

روش‌شناسی: این پژوهش با رویکرد کیفی و با استفاده از تحلیل مضمون بازتابی براساس چارچوب براون و کلارک انجام شد. مشارکت‌کنندگان شامل ۱۰ کاربر ایرانی دارای تجربه استفاده از سایت‌های همسریابی برای ازدواج در سال ۱۴۰۳ بودند که به صورت هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته گردآوری و تا رسیدن به اشباع مفهومی ادامه یافت. تحلیل داده‌ها به صورت استقرایی در شش مرحله انجام شد و برای سازماندهی کدها و مضامین از نرم‌افزار MAXQDA ۲۰۲۳ استفاده گردید. به منظور افزایش اعتمادپذیری، از بازبینی مشارکت‌کنندگان، مرور همتایان و ثبت یادداشت‌های بازتابی بهره گرفته شد.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها منجر به استخراج هشت مضمون اصلی شامل انگیزه‌های ورود، تجربه‌های متناقض، بی‌اعتمادی و اصالت هویت، فرصت‌ها و مزیایا، چالش‌ها و آسیب‌ها، نقش خانواده و جامعه، تأثیر بر نگرش به ازدواج، و پیشنهادها بهبود شد. یافته‌ها نشان داد که تجربه کاربران ماهیتی دوگانه و چندلایه دارد؛ به گونه‌ای که سهولت ارتباط، تنوع انتخاب و کاهش محدودیت‌های زمانی و مکانی به عنوان فرصت‌های مهم مطرح شدند، در حالی که بی‌اعتمادی، هویت‌های جعلی، آسیب‌های عاطفی، سوءاستفاده و تعارض با هنجارهای فرهنگی از مهم‌ترین چالش‌های تجربه‌شده بودند. مسئله اعتماد و اصالت هویت به عنوان محور مرکزی تجربه کاربران شناسایی شد که بسیاری از سایر مضامین به آن وابسته بودند.

نتیجه‌گیری: آشنایی اینترنتی در سایت‌های همسریابی برای کاربران ایرانی پدیده‌ای پیچیده، چندبعدی و آمیخته با تردید است که تحت تأثیر تعامل میان عوامل فردی، ساختار پلتفرم‌ها و زمینه‌های فرهنگی-اجتماعی شکل می‌گیرد. نتایج پژوهش بر ضرورت تقویت نظام‌های احراز هویت، ارتقای امنیت سایبری، آموزش سواد رسانه‌ای و کاهش انگ اجتماعی مرتبط با روابط آنلاین تأکید دارد تا امکان استفاده ایمن‌تر و کارآمدتر از این پلتفرم‌ها فراهم شود.

کلیدواژه‌گان: آشنایی اینترنتی؛ سایت‌های همسریابی؛ ازدواج؛ تحلیل مضمون؛ تجربه زیسته

نحوه استناددهی: دستی رحمت‌آبادی، عاطفه و قمری، محمد. (۱۴۰۵). واکاوی پدیده آشنایی اینترنتی در سایت‌های همسریابی برای ازدواج. *روان‌شناسی انگیزش، رفتار و سلامت*، (۱۴)، ۱۷-۱.

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC) صورت گرفته است. (4.0)

مقدمه

ذهنی آنان از این روابط وجود دارد (Diesen et al., 2025). این پژوهش‌ها نشان داده‌اند که روابط شکل گرفته در فضای مجازی واجد نوعی دوگانگی هستند؛ از یک سو می‌توانند احساس امید، تعلق و فرصت برای یافتن شریک مناسب را ایجاد کنند و از سوی دیگر، زمینه‌ساز اضطراب، نااطمینانی و فرسودگی عاطفی شوند (Fouloud, 2025). فولود در مطالعه خود درباره چالش‌های عاطفی مردان در روابط آنلاین نشان داد که بسیاری از کاربران مرد، احساس ناکامی، سردرگمی و گسست هیجانی را در این فضا تجربه می‌کنند؛ زیرا تعاملات دیجیتال اغلب فاقد ثبات و عمق عاطفی لازم هستند (Fouloud, 2025).

یکی از مهم‌ترین مسائل مطرح در ادبیات پژوهشی، موضوع اعتماد و اصالت هویت در روابط آنلاین است. برخلاف روابط سنتی که در آن شبکه‌های خانوادگی و اجتماعی تا حدودی اعتبار افراد را تضمین می‌کردند، در فضای مجازی کاربران ناچارند بر مبنای اطلاعات محدود و گاه دستکاری‌شده درباره یکدیگر قضاوت کنند. پژوهش سرکشکیان و همکاران نشان داد که اصالت هویت، صداقت اطلاعات و قابلیت اعتماد از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر انتخاب همسر در بستر آنلاین محسوب می‌شوند (Sarkeshikian et al., 2024). نبود سازوکارهای مؤثر احراز هویت در بسیاری از پلتفرم‌ها سبب شده است که کاربران همواره در معرض تردید نسبت به واقعی بودن اطلاعات، انگیزه‌ها و اهداف طرف مقابل قرار گیرند. این مسئله در بسیاری از موارد به کاهش احساس امنیت روانی و افزایش احتیاط در روابط منجر می‌شود.

ابعاد جنسیتی تجربه آشنایی آنلاین نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. پژوهش راجان درباره آزارهای روانی و هیجانی زنان در اپلیکیشن‌های دوستیابی نشان داد که زنان بیش از مردان در معرض تهدیدهای روانی، مزاحمت‌های جنسی و فشارهای عاطفی ناشی از روابط آنلاین قرار دارند (Rajan, 2025). همچنین بالیک در تحلیل فمینیستی خود نشان می‌دهد که انتظارات فرهنگی و جنسیتی، تجربه زنان از تجرد و روابط آنلاین را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد و آنان را در معرض قضاوت‌های اجتماعی پیچیده قرار می‌دهد (Balik, 2025). این یافته‌ها نشان می‌دهد که روابط آنلاین صرفاً بستری فناورانه نیستند، بلکه در

تحولات فناورانه دهه‌های اخیر، به‌ویژه گسترش اینترنت، شبکه‌های اجتماعی و پلتفرم‌های ارتباطی، ساختار سنتی روابط انسانی و شیوه‌های شکل‌گیری پیوندهای عاطفی را دگرگون ساخته است. یکی از مهم‌ترین نمودهای این دگرگونی، ظهور و گسترش سایت‌ها و اپلیکیشن‌های همسریابی است که فرایند آشنایی پیش از ازدواج را از قالب‌های سنتی مبتنی بر واسطه‌گری خانواده، خویشاوندان و شبکه‌های اجتماعی محلی خارج کرده و به عرصه‌ای دیجیتال، فردمحور و مبتنی بر انتخاب مستقیم تبدیل کرده است (Rosenfeld et al., 2019). در این فضا، افراد می‌توانند خارج از محدودیت‌های جغرافیایی، قومی و طبقاتی با افراد متنوعی ارتباط برقرار کنند و از طریق تعاملات آنلاین به ارزیابی و انتخاب شریک عاطفی یا همسر بالقوه بپردازند. چنین تحولی، علاوه بر تغییر شیوه‌های ارتباطی، به بازتعریف مفاهیمی چون عشق، تعهد، اعتماد و حتی نهاد خانواده منجر شده است (Mousavi et al., 2021).

پدیده آشنایی اینترنتی برای ازدواج را نمی‌توان صرفاً یک تغییر تکنولوژیک دانست، بلکه این پدیده در بطن خود حامل تغییرات عمیق فرهنگی، اجتماعی و روان‌شناختی است. روابطی که در گذشته عمدتاً در بستر نظارت خانوادگی و هنجارهای جمعی شکل می‌گرفتند، اکنون بیش از پیش تحت تأثیر انتخاب فردی، الگوریتم‌های دیجیتال و منطق بازارگونه تعاملات آنلاین قرار گرفته‌اند (Bandinelli & Gandini, 2022). باندینلی و گاندینی بر این باورند که اپلیکیشن‌ها و سایت‌های همسریابی، عشق و روابط عاطفی را وارد منطق مصرف‌گرایی و بازار کرده‌اند؛ به گونه‌ای که کاربران در معرض انتخاب‌های بی‌پایان، مقایسه مستمر و احساس عدم قطعیت قرار می‌گیرند. در چنین شرایطی، رابطه عاطفی به جای آنکه صرفاً مبتنی بر پیوند انسانی باشد، در بسیاری موارد به فرآیندی شبیه انتخاب کالا تبدیل می‌شود (Bandinelli & Gandini, 2022).

در سطح جهانی، پژوهش‌های متعددی به بررسی تجربه کاربران از روابط آنلاین پرداخته‌اند. مرور نظام‌مند دیسن و همکاران نشان می‌دهد که اگرچه مطالعات زیادی درباره دوستیابی آنلاین انجام شده است، اما همچنان خلأ جدی در فهم تجربه زیسته کاربران و معانی

دل خود بازتابی از ساختارهای قدرت، جنسیت و هنجارهای اجتماعی را حمل می‌کنند.

در جامعه ایران نیز تحولات فناورانه هم‌زمان با تغییرات گسترده در ساختار خانواده، الگوهای ازدواج و نگرش به روابط عاطفی رخ داده است. پژوهش سبزه‌ای و همکاران درباره تغییرات ساختاری خانواده ایرانی نشان می‌دهد که طی پنج دهه اخیر، الگوهای ازدواج، سن مجرد و شیوه‌های انتخاب همسر دچار تحولات بنیادین شده‌اند (Sabzeyi et al., 2024). افزایش سن ازدواج، کاهش نقش واسطه‌های سنتی و گسترش فردگرایی در انتخاب همسر از جمله مهم‌ترین تغییراتی است که زمینه را برای رشد شیوه‌های نوین آشنایی فراهم کرده است. در چنین بستری، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی به تدریج به یکی از مهم‌ترین ابزارهای جست‌وجوی شریک عاطفی تبدیل شده‌اند (Motahhari Varmzani et al., 2022).

مطهری ورمزانی و همکاران نشان دادند که شبکه‌های اجتماعی و اینترنت نقش قابل توجهی در تغییر الگوهای همسرگزینی در ایران دارند و بسیاری از جوانان از این فضا برای گسترش دامنه انتخاب خود استفاده می‌کنند (Motahhari Varmzani et al., 2022). فراهانی و همکاران نیز به ارتباط میان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و تغییر سبک‌های انتخاب همسر اشاره کرده‌اند و معتقدند فضای مجازی موجب تقویت انتخاب فردمحور و کاهش وابستگی به واسطه‌های سنتی شده است (Farahani et al., 2019). در همین راستا، مامی‌نژاد نقش اینترنت و فضای سایبری را در تغییر فرایند ازدواج و همسرگزینی برجسته دانسته و تأکید می‌کند که فضای آنلاین به بستری برای بازتعریف تعاملات پیش از ازدواج تبدیل شده است (Mami-Nejad, 2023).

با وجود این، نگرش جامعه ایرانی نسبت به سایت‌های همسریابی همچنان دوگانه و گاه متعارض است. سبحانی و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که کاربران و خانواده‌ها نگرش‌های متفاوتی نسبت به این پلتفرم‌ها دارند؛ برخی آن‌ها را فرصتی برای تسهیل ازدواج می‌دانند و برخی دیگر آن‌ها را تهدیدی برای ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی تلقی می‌کنند (Sobhani et al., 2020). همچنین مهدی‌زاده و شمس بیرانوند نشان دادند که نگرش جوانان نسبت به سایت‌های همسریابی با ترکیبی از کنجکاوی، احتیاط و بدبینی همراه است

(Mehdizadeh & Shams-Biranvand, 2015). این دوگانگی نشان می‌دهد که جامعه ایرانی هنوز در حال سازگاری با شکل‌های نوین آشنایی و روابط عاطفی است.

از سوی دیگر، فضای مجازی می‌تواند پیامدهای منفی برای روابط زناشویی و سلامت روان نیز به همراه داشته باشد. بهادری و همکاران رابطه میان استفاده افراطی از فضای مجازی و طلاق عاطفی را گزارش کرده‌اند (Bahaadari et al., 2021). همچنین شهاب‌زاده و شهاب‌زاده نشان دادند که وابستگی زوجین به فضای سایبری می‌تواند با آسیب‌های روان‌شناختی و کاهش سلامت روان مرتبط باشد (Shahabzadeh & Shahabzadeh, 2022). در کنار این مسائل، پژوهش عباسی‌شوازی و همکاران نشان می‌دهد که هم‌نشینی مجازی و روابط آنلاین می‌تواند زمینه‌ساز رفتارهای پرخطر در میان جوانان شود (Abbasi-Shavazi et al., 2018). این یافته‌ها بیانگر آن است که روابط آنلاین نه تنها بر فرایند انتخاب همسر، بلکه بر کیفیت روابط عاطفی و ثبات خانواده نیز اثرگذارند.

در مقابل، برخی پژوهش‌ها بر اهمیت و جایگاه بنیادین نهاد خانواده و ازدواج در فرهنگ ایرانی-اسلامی تأکید دارند. حقیقی خانواده را مهم‌ترین نهاد تمدن‌ساز در جامعه اسلامی معرفی می‌کند و معتقد است که تحولات مرتبط با ازدواج مستقیماً بر ثبات فرهنگی و اجتماعی جامعه اثر می‌گذارد (Haghighi, 2024). کریم‌زاده و حسینی‌زاده نیز بر نقش محوری ازدواج در حفظ سبک زندگی ایرانی-اسلامی تأکید کرده‌اند و معتقدند که تحولات الگوهای همسرگزینی می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای برای هویت فرهنگی جامعه داشته باشد (Karimzadeh & Hossein-Zadeh, 2025). از منظر فقهی و حقوقی نیز، ازدواج همچنان یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی محسوب می‌شود که مشروعیت و کارکرد آن در چارچوب هنجارهای فرهنگی و دینی تعریف می‌شود (Hosseini-Pour, 2015).

علاوه بر این، پژوهش‌هایی مانند مطالعه جعفری و الیاسی نشان داده‌اند که عواملی چون صداقت، سلامت روان، امید و شایستگی اجتماعی نقش مهمی در کیفیت روابط زناشویی دارند (Jafari & Elyasi, 2021). در همین راستا، بهرامی‌نژاد و همکاران در مطالعه‌ای درباره پایداری ازدواج مجدد تأکید کرده‌اند که اعتماد، بلوغ عاطفی

و کیفیت تعاملات از عناصر کلیدی موفقیت در روابط زناشویی هستند (Baharami-Nejad et al., 2025). این یافته‌ها نشان می‌دهد که کیفیت روابط شکل گرفته در فضای آنلاین نیز احتمالاً تحت تأثیر همین عوامل قرار دارد.

پژوهش‌های دیگری نیز به تحولات معنایی عشق و روابط عاطفی در بستر دیجیتال پرداخته‌اند. موسوی و همکاران نشان دادند که تجربه‌های ارتباطی آنلاین موجب دگرگونی معنای عشق، صمیمیت و تعاملات رمانتیک شده است (Mousavi et al., 2021). همچنین مطالعه میرحسینی و همکاران درباره روابط زناشویی و رضایت عاطفی نشان می‌دهد که کیفیت تعاملات و اعتماد متقابل همچنان از عناصر بنیادین پایداری رابطه محسوب می‌شوند (Mir-Hashemi et al., 2024). عباسی و حسینی نیز تأکید کرده‌اند که نگرش به ازدواج تحت تأثیر عملکرد خانواده، رضایت از زندگی و ویژگی‌های روان‌شناختی قرار دارد (Abbasi & Hosseini, 2018). بنابراین، تجربه آشنایی آنلاین را باید در پیوند با زمینه‌های روانی، خانوادگی و اجتماعی افراد تحلیل کرد.

با وجود گسترش پژوهش‌ها درباره فضای مجازی و روابط آنلاین، خلأ قابل توجهی در فهم عمیق تجربه زیسته کاربران ایرانی از آشنایی اینترنتی برای ازدواج وجود دارد. اغلب مطالعات داخلی یا بر نگرش کاربران متمرکز بوده‌اند یا پیامدهای کلی فضای مجازی را بررسی کرده‌اند و کمتر به تجربه روزمره، معنای ذهنی و تفسیرهای کاربران از این روابط پرداخته‌اند. افزون بر این، پیچیدگی‌های فرهنگی جامعه ایران و تعارض میان سنت و مدرنیته سبب شده است که تجربه کاربران ایرانی از سایت‌های همسریابی ویژگی‌هایی متمایز از جوامع غربی داشته باشد. از این رو، شناخت عمیق این تجربه‌ها می‌تواند به فهم بهتر تحولات معاصر در حوزه ازدواج، خانواده و روابط عاطفی در ایران کمک کند. بنابراین، هدف پژوهش حاضر واکاوی تجربه زیسته کاربران ایرانی از آشنایی اینترنتی در سایت‌های همسریابی برای ازدواج و تبیین ابعاد فردی، تعاملی و فرهنگی این پدیده است.

روش‌شناسی

این پژوهش با رویکرد کیفی و با هدف فهم عمیق تجربه زیسته افرادی انجام شد که از وب‌سایت‌های همسریابی در ایران با هدف

ازدواج استفاده کرده‌اند. ماهیت مسئله و نیاز به کشف معانی، تفسیرها و برداشت‌های شخصی کاربران ایجاب می‌کرد که پژوهش از رویکرد کیفی و به طور مشخص از رویکرد پدیدارشناختی بهره گیرد. از آنجا که تجربه آشنایی اینترنتی در بستر فرهنگی و اجتماعی ایران معانی چندلایه‌ای دارد، تحلیل مضمون بازتابی براساس چارچوب براون و کلارک مبنای تحلیل داده‌ها قرار گرفت تا بتوان الگوهای معنایی نهفته در روایت‌های افراد را شناسایی و تفسیر کرد. پژوهش بر مبنای رویکرد ساختگرایانه انجام شد و فرض بر این بود که تجربه کاربران نتیجه تعامل ادراکات فردی، شرایط اجتماعی و سازوکارهای فنی پلتفرم‌های همسریابی است.

شرکت‌کنندگان از میان افرادی انتخاب شدند که طی سال ۱۴۰۳ تجربه مستقیم استفاده از سایت‌های همسریابی برای یافتن همسر داشتند. روش نمونه‌گیری هدفمند بود و انتخاب افراد بر مبنای توانایی آنان در بیان روشن و صریح تجربه‌ها و همچنین برخورداری از تماس واقعی و مستمر با پلتفرم‌های همسریابی انجام شد. تلاش شد تنوعی از نظر سن، جنسیت، سطح تحصیلات، سابقه استفاده از پلتفرم‌ها و محل سکونت در نمونه لحاظ شود تا ابعاد مختلف پدیده منعکس گردد. در مجموع ۱۰ نفر در پژوهش شرکت کردند و فرآیند نمونه‌گیری تا زمانی ادامه یافت که اطلاعات جدیدی از مصاحبه‌های بعدی به دست نیامد و به نقطه اشباع معنایی رسید. معیارهای ورود شامل سن بالای ۲۰ سال، تجربه واقعی استفاده از سایت‌های همسریابی، آمادگی برای بیان تجربه‌ها و سکونت در ایران بود. افرادی که تجربه مستقیم نداشتند یا تمایلی به مشارکت صادقانه نداشتند کنار گذاشته شدند.

گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شد. برای این منظور، راهنمای مصاحبه بر اساس پرسش‌های پژوهش و مطالعات پیشین تدوین شد و شامل پرسش‌هایی درباره انگیزه ورود به پلتفرم‌های همسریابی، کیفیت تعاملات، چالش‌های تجربه‌شده، احساس امنیت یا بی‌اعتمادی، نقش خانواده و هنجارهای اجتماعی، تأثیر این تجربه بر نگرش به ازدواج و نیز پیشنهادهاى آنان برای بهبود پلتفرم‌ها بود. مصاحبه‌ها بین ۴۵ تا ۷۵ دقیقه به طول انجامید و با رضایت آگاهانه افراد ضبط صوتی شد. در کنار ضبط، یادداشت‌های میدانی و تفکرات بازتابی پژوهشگر نیز ثبت شد تا در تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار گیرد.

امن و تنها با دسترسی پژوهشگر نگهداری شد تا حریم خصوصی مشارکت کنندگان محفوظ بماند.

یافته‌ها

نتایج نشان می‌دهد که نمونه حاضر شامل ۱۰ نفر با دامنه سنی ۳۵ تا ۵۰ سال است. بیشترین فراوانی مربوط به گروه‌های ۳۵ تا ۳۹ سال و ۴۰ تا ۴۵ سال است که هر کدام ۴ نفر (۴۰ درصد) از نمونه را تشکیل داده‌اند. این موضوع بیانگر آن است که اکثریت شرکت کنندگان در سنینی قرار دارند که معمولاً با ثبات نسبی شغلی و اجتماعی همراه است و انگیزه برای تشکیل خانواده یا تلاش دوباره برای ازدواج در آن سنین همچنان فعال باقی می‌ماند. گروه سنی ۴۶ تا ۵۰ سال نیز ۲ نفر (۲۰ درصد) را شامل شده که نشان‌دهنده حضور محدودتر افراد با سنین بالاتر در فرآیند استفاده از سایت‌های همسریابی است.

از نظر تحصیلات، دامنه گسترده‌ای از دیپلم تا دکتری مشاهده می‌شود. بیشترین سهم مربوط به افراد دارای کارشناسی ارشد است که ۵ نفر (۵۰ درصد) را تشکیل داده‌اند و بعد از آن تحصیلات دکتری (۱۰ درصد) و کارشناسی (۱۰ درصد) قرار دارند. تنها یک نفر (۱۰ درصد) دارای دیپلم رسمی است و یک مورد نیز صرفاً دوره‌های تخصصی فنی را گذرانده است (۱۰٪). این توزیع نشان می‌دهد که افراد با تحصیلات متوسط به بالا سهم عمده‌ای از کاربران این پلتفرم‌ها را تشکیل می‌دهند و احتمالاً آشنایی بیشتر آن‌ها با فناوری، جست‌وجوی هدفمند و تمایل به انتخاب آگاهانه در روابط نقش مؤثری در استفاده از سایت‌های همسریابی دارد.

در حوزه وضعیت تأهل، بیشترین فراوانی مربوط به افراد مطلقه، جداشده یا در حال متارکه است که ۶ نفر (۶۰ درصد) را شامل می‌شود. افراد مجرد بدون سابقه ازدواج سه نفر (۳۰ درصد) از نمونه را تشکیل داده‌اند و تنها یک نفر (۱۰ درصد) دارای وضعیت تأهل «متأهل» است که ازدواج او نتیجه آشنایی در همین سایت‌ها بوده است. این توزیع نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از کاربران این سایت‌ها را افرادی تشکیل می‌دهند که تجربه شکست رابطه یا ازدواج پیشین را دارند و با هدف بازسازی زندگی عاطفی یا تشکیل رابطه جدید از این پلتفرم‌ها استفاده می‌کنند.

تحلیل داده‌ها براساس الگوی شش مرحله‌ای تحلیل مضمون براون و کلارک انجام شد. ابتدا تمامی مصاحبه‌ها به صورت کلمه‌به‌کلمه پیاده‌سازی و چندین بار با هدف آشنایی عمیق با متن مطالعه شد. در مرحله بعد، کدگذاری اولیه به صورت استقرایی انجام شد و بخش‌های معنادار متن با برجسب‌های مفهومی مشخص گردید. سپس کدهای مشابه و مرتبط در قالب مضامین اولیه گروه‌بندی شدند. مضامین اولیه در مرحله بازبینی چندین بار اصلاح، ترکیب یا تفکیک شدند تا انسجام درونی آنها تقویت شود. در مرحله بعد، برای هر مضمون تعریف روشن، مرزهای مفهومی و ایده مرکزی تعیین شد و در نهایت مضامین در قالب یک روایت تحلیلی و منسجم تدوین گردید. نرم‌افزار MAXQDA 2023 برای سازماندهی داده‌ها، مدیریت کدها و ترسیم ارتباطات مفهومی مورد استفاده قرار گرفت، اما تحلیل به صورت دستی و بازتابی توسط پژوهشگر انجام شد.

برای اطمینان از اعتبار و استحکام یافته‌ها، مجموعه‌ای از روش‌های اعتمادپذیری به کار گرفته شد. بخشی از مضامین و خلاصه مصاحبه‌ها برای تأیید و بازخورد در اختیار تعدادی از مشارکت کنندگان قرار گرفت (member checking). همچنین بخشی از کدگذاری‌ها و مضامین اولیه با همکاران پژوهشی و اساتید مورد بحث قرار گرفت تا دقت تحلیل‌ها افزایش یابد. توصیف غنی از بافت پژوهش، فرایند انجام کار و ویژگی‌های نمونه ارائه شد تا امکان قضاوت درباره انتقال‌پذیری فراهم شود. علاوه بر این، یک مسیر شفاف از تمامی مراحل پژوهش شامل فایل‌های صوتی، نسخه‌های مختلف کدگذاری، یادداشت‌های تحلیلی و نقشه‌های مضامین نگهداری شد تا قابلیت پیگیری فرآیند تحلیل وجود داشته باشد. در تمام مراحل، پژوهشگر با استفاده از یادداشت‌های بازتابی تلاش کرد پیش‌فرض‌ها و سوگیری‌های احتمالی خود را شناسایی و کنترل کند.

مسائل اخلاقی نیز مطابق استانداردهای پژوهش‌های کیفی رعایت شد. تمامی مشارکت کنندگان پیش از شروع مصاحبه، فرم رضایت آگاهانه را مطالعه و امضا کردند. محرمانگی اطلاعات و ناشناس‌سازی کامل هویت افراد تضمین شد و به شرکت کنندگان اطلاع داده شد که در هر مرحله از پژوهش می‌توانند بدون هیچ پیامد منفی از ادامه همکاری منصرف شوند. فایل‌های صوتی و نسخه‌های متنی در فضای

می‌دهند. مدرسان دانشگاه یا فنی‌وحرفه‌ای نیز دو نفر (۲۰ درصد) هستند و یک نفر (۱۰ درصد) مهندس ناظر است. این تنوع شغلی نشان می‌دهد که کاربران این سایت‌ها از طبقات اجتماعی مختلف و با مسئولیت‌های شغلی متفاوت وارد این فضا می‌شوند و انگیزه آن‌ها برای استفاده نیز ممکن است متناسب با موقعیت شغلی و سبک زندگی‌شان متفاوت باشد.

در مجموع، الگوی دموگرافیک نمونه نشان می‌دهد که کاربران این سایت‌ها عموماً در بازه میان‌سالی، با سطح تحصیلات متوسط به بالا و با تجارب متفاوت در حوزه ازدواج حضور دارند. سهم قابل توجه افراد جداشده و وجود کاربران با سابقه طولانی‌مدت، اهمیت تحلیل دقیق‌تر عوامل روانی، اجتماعی و تکنولوژیک مؤثر بر استفاده از سایت‌های همسریابی را برجسته می‌کند (جدول ۱).

درباره مدت عضویت در سایت‌های همسریابی، تفاوت‌های چشمگیری مشاهده می‌شود. ۵۰ درصد از افراد مدت عضویتی بین ۲ تا ۵ سال داشته‌اند که نشان‌دهنده تجربه نسبتاً طولانی در استفاده از این پلتفرم‌هاست. ۲۰ درصد (دو نفر) سابقه عضویت بیش از پنج سال داشته‌اند که بیانگر حضور پایدار و طولانی‌مدت در این فضا است. تنها یک نفر (۱۰ درصد) سابقه بسیار کوتاه (کمتر از ۶ ماه) دارد. این الگو نشان می‌دهد که در میان کاربران، هم افراد نوپا و هم کاربران باتجربه حضور دارند و این موضوع می‌تواند بر نگرش، انتظارات و سبک استفاده آنان تأثیرگذار باشد.

از نظر شغلی نیز تنوع زیادی مشاهده می‌شود. بیشترین سهم مربوط به افراد شاغل در حوزه‌های کارمندی است (۴ نفر معادل ۴۰ درصد). افراد دارای مسئولیت‌های مدیریتی سه نفر (۳۰ درصد) را تشکیل جدول ۱: مشخصات دموگرافیک ۱۰ مصاحبه‌شونده (با تحلیل کمی)

ویژگی‌ها	تعدادش نفر(٪)
سن	
۳۵-۳۹ سال	۴ (۴۰٪)
۴۰-۴۵ سال	۴ (۴۰٪)
۴۶-۵۰ سال	۲ (۲۰٪)
تحصیلات	
دیپلم	۱ (۱۰٪)
کارشناسی	۱ (۱۰٪)
کارشناسی ارشد	۵ (۵۰٪)
دکتر	۱ (۱۰٪)
آموزش‌های تخصصی فنی	۱ (۱۰٪)
شغل	
کارمند (دانشگاه/شرکت)	۴ (۴۰٪)
مدیر (کارخانه/فروش)	۳ (۳۰٪)
مدرس دانشگاه/فنی و حرفه‌ای	۲ (۲۰٪)
مهندس	۱ (۱۰٪)
وضعیت تأهل	
مجرد	۳ (۳۰٪)
متأهل	۱ (۱۰٪)
مطلقه/جدا شده/در متارکه	۶ (۶۰٪)
مدت عضویت در سایت همسریابی	
کمتر از ۶ ماه	۱ (۱۰٪)
۲ سال تا ۵ سال	۵ (۵۰٪)
بیش از ۵ سال	۲ (۲۰٪)
نامشخص/نامرتب	۲ (۲۰٪)

احتیاط همراه باشد و کاربران همواره احتمال فریب یا سوءاستفاده را در نظر بگیرند.

مضمون چهارم به فرصت‌ها و مزایای استفاده از سایت‌های همسریابی مربوط است. مشارکت‌کنندگان بیان کردند که این فضا امکان آشنایی با افراد متنوع و خارج از شبکه اجتماعی محدود فرد را فراهم می‌کند و به دلیل سرعت و سهولت در برقراری ارتباط، فرصت‌های بیشتری برای شناخت افراد ایجاد می‌شود. از این منظر، برخی کاربران این پلتفرم‌ها را ابزاری کارآمد برای گسترش دامنه انتخاب در فرآیند همسرگزینی تلقی می‌کنند.

در مقابل، مضمون پنجم به چالش‌ها و آسیب‌های تجربه‌شده در این فضا اشاره دارد. از جمله مهم‌ترین مشکلات گزارش شده می‌توان به آزارهای کلامی و جنسی، سطحی بودن روابط، و سوءاستفاده‌های مالی و عاطفی اشاره کرد. چنین تجربه‌هایی در بسیاری از موارد منجر به کاهش اعتماد و شکل‌گیری احساس ناامیدی در کاربران شده است.

مضمون ششم به نقش عوامل اجتماعی و فرهنگی در تجربه کاربران می‌پردازد. بسیاری از مشارکت‌کنندگان اظهار داشتند که خانواده‌ها نسبت به آشنایی اینترنتی نگرش منفی دارند و این مسئله می‌تواند مانعی برای تداوم روابط شکل گرفته در این فضا باشد. علاوه بر این، برخی کاربران به نگاه انتقادی جامعه نسبت به روابط شکل گرفته در بستر اینترنت اشاره کردند که می‌تواند مشروعیت چنین روابطی را زیر سؤال ببرد.

مضمون هفتم به تأثیر این تجربه‌ها بر نگرش افراد نسبت به ازدواج و خانواده مربوط می‌شود. برخی مشارکت‌کنندگان بیان کردند که تجربه‌های منفی موجب بدبینی و کاهش اعتماد آنان نسبت به ازدواج شده است. در مقابل، برخی دیگر اظهار داشتند که این تجربه‌ها موجب بازنگری در معیارهای انتخاب همسر و تأکید بیشتر بر صداقت و اصالت در روابط شده است.

در نهایت، مضمون هشتم شامل پیشنهادهای راهکارهای کاربران برای بهبود عملکرد سایت‌های همسریابی است. مهم‌ترین پیشنهاد مطرح شده، ایجاد نظام‌های معتبر احراز هویت برای کاربران بود. علاوه بر این، مشارکت‌کنندگان بر ضرورت افزایش نظارت بر رفتار

پس از پیاده‌سازی کامل مصاحبه‌ها و مطالعه مکرر متن‌ها، فرآیند کدگذاری اولیه انجام گرفت و بیش از سی کد مفهومی استخراج شد. این کدها در مرحله بعد براساس شباهت‌های مفهومی و معنایی دسته‌بندی شده و در قالب مضامین سطح بالاتر سازمان‌دهی شدند. در نهایت، هشت مضمون اصلی شناسایی شد که ابعاد مختلف تجربه کاربران از آشنایی اینترنتی برای ازدواج را بازنمایی می‌کند.

مضامین اصلی شامل: «انگیزه‌ها و اهداف ورود به سایت‌ها»، «تجربه‌های متناقض کاربران»، «بی‌اعتمادی و مسئله اصالت هویت»، «فرصت‌ها و مزایا»، «چالش‌ها و آسیب‌ها»، «نقش خانواده و جامعه»، «تأثیر بر نگرش نسبت به ازدواج و خانواده» و «پیشنهادها برای بهبود عملکرد سایت‌ها» بود.

نخستین مضمون به انگیزه‌ها و اهداف افراد برای ورود به سایت‌های همسریابی اشاره دارد. برخی مشارکت‌کنندگان استفاده از این سایت‌ها را پاسخی به احساس تنهایی و نیاز به ارتباط عاطفی می‌دانستند، در حالی که گروهی دیگر با هدف مشخص یافتن شریک زندگی و تشکیل خانواده وارد این فضا شده بودند. در مواردی نیز کنجکاوی یا توصیه دوستان و آشنایان زمینه ورود به این پلتفرم‌ها را فراهم کرده بود. این یافته نشان می‌دهد که انگیزه‌های اولیه کاربران نقش مهمی در نحوه تفسیر تجربه آنان از تعاملات آنلاین ایفا می‌کند.

مضمون دوم به تجربه‌های متناقض کاربران اختصاص دارد. برخی از مشارکت‌کنندگان از تجربه‌های مثبت مانند آشنایی موفق و شکل‌گیری روابط رضایت‌بخش سخن گفتند، در حالی که گروهی دیگر تجربه‌هایی همراه با ناامیدی، دل‌زدگی و حتی آسیب‌های روانی را گزارش کردند. این تنوع تجربه‌ها نشان می‌دهد که آشنایی اینترنتی برای کاربران می‌تواند همزمان واجد ظرفیت‌های مثبت و پیامدهای منفی باشد.

سومین مضمون که برجسته‌ترین یافته پژوهش محسوب می‌شود، مسئله بی‌اعتمادی و اصالت هویت کاربران است. بسیاری از مشارکت‌کنندگان به وجود پروفایل‌های جعلی، ارائه اطلاعات نادرست و نبود سازوکارهای مؤثر برای احراز هویت اشاره کردند. این مسئله سبب شده است که حتی تعاملات مثبت نیز با تردید و

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف واکاوی تجربه کاربران ایرانی از آشنایی اینترنتی در سایت‌های همسریابی برای ازدواج انجام شد و یافته‌ها نشان داد که این تجربه، پدیده‌ای چندلایه، متناقض و متأثر از تعامل عوامل فردی، فرهنگی، اجتماعی و فناورانه است. مضامین استخراج شده نشان دادند که کاربران با انگیزه‌هایی متنوع وارد این فضا می‌شوند؛ از جمله احساس تنهایی، دشواری دسترسی به گزینه‌های مناسب ازدواج در شبکه‌های سنتی، افزایش سن ازدواج، تجربه شکست عاطفی یا زناشویی، و تمایل به انتخاب آگاهانه‌تر شریک زندگی. این یافته‌ها با نتایج پژوهش روزنفلد و همکاران همسو است که نشان دادند روابط آنلاین به تدریج جایگزین بخشی از کانال‌های سنتی آشنایی شده‌اند و نقش واسطه‌های سنتی را کاهش داده‌اند (Rosenfeld et al., 2019). همچنین یافته‌های پژوهش حاضر با تحلیل‌های سبزه‌ای و همکاران درباره تغییرات ساختاری خانواده ایرانی و دگرگونی الگوهای همسرگزینی هماهنگ است؛ زیرا تغییر سبک زندگی، افزایش فردگرایی و کاهش نفوذ شبکه‌های سنتی، زمینه استفاده از بسترهای دیجیتال را تقویت کرده است (Sabzeji et al., 2024).

یافته‌های پژوهش نشان داد که بسیاری از کاربران، سایت‌های همسریابی را پاسخی به محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی موجود در مسیر آشنایی سنتی می‌دانند. این مسئله به‌ویژه در میان افرادی که تجربه طلاق، جدایی یا سنین بالاتر ازدواج را داشته‌اند برجسته‌تر بود. این نتیجه با مطالعه بهرامی‌نژاد و همکاران هم‌راستا است که نشان دادند افراد دارای تجربه شکست عاطفی یا ازدواج پیشین، بیش از دیگران به دنبال فرصت‌های جدید برای بازسازی روابط عاطفی خود هستند (Baharami-Nejad et al., 2025). علاوه بر این، یافته حاضر با پژوهش بالیک نیز همخوانی دارد که نشان داد فشارهای فرهنگی و اجتماعی مرتبط با تجرد، افراد را به سمت استفاده از بسترهای آنلاین برای یافتن شریک عاطفی سوق می‌دهد (Balik, 2025). در بافت فرهنگی ایران، افزایش سن ازدواج و محدود شدن فرصت‌های آشنایی سنتی می‌تواند استفاده از سایت‌های همسریابی را به یک راهبرد اجتماعی برای عبور از محدودیت‌ها تبدیل کند.

یکی از مهم‌ترین یافته‌های پژوهش حاضر، تجربه دوگانه و متناقض کاربران نسبت به روابط آنلاین بود. بسیاری از مشارکت‌کنندگان در عین اشاره به مزایایی همچون سهولت ارتباط، تنوع انتخاب و کاهش محدودیت‌های زمانی و مکانی، از احساس فرسودگی عاطفی، ناامیدی و بی‌ثباتی در روابط نیز سخن گفتند. این وضعیت را می‌توان در چارچوب مفهوم «عشق بازارمحور» تبیین کرد که توسط باندینلی و گاندینی مطرح شده است. آنان معتقدند که اپلیکیشن‌ها و سایت‌های دوستیابی، روابط عاطفی را وارد منطبق مصرف‌گرایی و انتخاب بی‌پایان کرده‌اند؛ در نتیجه، کاربران دائماً در معرض مقایسه، عدم قطعیت و احساس ناپایداری قرار می‌گیرند (Bandinelli & Gandini, 2022). یافته‌های پژوهش حاضر نیز نشان داد که بسیاری از کاربران، به‌رغم تلاش برای یافتن رابطه‌ای پایدار، با احساس موقتی بودن روابط و دشواری شکل‌گیری اعتماد مواجه بودند. این نتیجه همچنین با یافته‌های فولود همسو است که نشان داد روابط آنلاین در بسیاری از موارد با احساس گسست هیجانی و نارضایتی عاطفی همراه می‌شوند (Fouloud, 2025).

در بعد دیگری از یافته‌ها، مسئله اعتماد و اصالت هویت به‌عنوان محور مرکزی تجربه کاربران شناسایی شد. مشارکت‌کنندگان بارها به وجود اطلاعات نادرست، هویت‌های جعلی، اغراق در ویژگی‌های فردی و نبود نظام مؤثر احراز هویت اشاره کردند. این یافته با نتایج پژوهش سرکشیکیان و همکاران کاملاً همسو است که نشان دادند اعتماد و اصالت اطلاعات، مهم‌ترین عوامل در انتخاب همسر آنلاین هستند (Sarkeshikian et al., 2024). در فضای مجازی، برخلاف روابط سنتی، امکان ارزیابی مستقیم شخصیت و پیشینه افراد محدود است و همین مسئله باعث می‌شود کاربران همواره با نوعی تردید ساختاری مواجه باشند. این تردید می‌تواند بر کیفیت تعاملات، میزان خودافشایی و حتی نگرش افراد نسبت به ازدواج تأثیر منفی بگذارد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که حتی کاربرانی که تجربه‌های مثبت داشتند نیز همواره نوعی احتیاط و بی‌اعتمادی را در روابط خود حفظ می‌کردند.

از منظر جنسیتی، نتایج نشان داد که زنان بیش از مردان نسبت به تهدیدهای اخلاقی، سوءاستفاده عاطفی و مزاحمت‌های آنلاین حساس بودند. این یافته با پژوهش راجان هماهنگ است که نشان داد

در معیارهای انتخاب همسر و توجه بیشتر به صداقت، بلوغ عاطفی و سلامت روان شده است. این نتیجه با یافته‌های جعفری و الیاسی درباره نقش صداقت و سلامت روان در کیفیت روابط زناشویی همسو است (Jafari & Elyasi, 2021).

از منظر جامعه‌شناختی، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که سایت‌های همسریابی را نمی‌توان صرفاً تهدیدی برای نهاد خانواده تلقی کرد، بلکه این پلتفرم‌ها در حال تبدیل شدن به بخشی از واقعیت اجتماعی جدید هستند. در واقع، همان‌گونه که حقیقی بر نقش بنیادین خانواده در ساختار تمدنی جامعه تأکید می‌کند، تغییر در شیوه‌های همسرگزینی نیز می‌تواند بخشی از تحولات گسترده‌تر اجتماعی و فرهنگی باشد (Haghighi, 2024). کریم‌زاده و حسینی‌زاده نیز تأکید دارند که حفظ نهاد ازدواج در عصر مدرن مستلزم انطباق با تحولات اجتماعی و فناوری‌های جدید است (Karimzadeh & Hossein-Zadeh, 2025). بنابراین، به‌جای نادیده گرفتن یا صرفاً آسیب‌شناسانه نگاه کردن به روابط آنلاین، ضروری است که این پدیده به‌عنوان بخشی از تحول معاصر جامعه ایران مورد مطالعه و مدیریت قرار گیرد.

یافته‌های پژوهش حاضر همچنین نشان داد که کاربران خواهان ایجاد سازوکارهای حرفه‌ای‌تر برای نظارت، احراز هویت و آموزش در سایت‌های همسریابی هستند. این موضوع نشان می‌دهد که بخش مهمی از مشکلات تجربه‌شده، ناشی از ضعف ساختاری و نبود چارچوب‌های استاندارد در مدیریت این پلتفرم‌هاست. در صورتی که نظام‌های مؤثر احراز هویت، آموزش سواد رسانه‌ای و حمایت روان‌شناختی در این فضا تقویت شود، احتمالاً بخشی از آسیب‌ها و بی‌اعتمادی‌های موجود کاهش خواهد یافت. در مجموع، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که تجربه‌های اینترنتی در ایران، تجربه‌ای پیچیده، متناقض و متأثر از بستر فرهنگی است؛ تجربه‌ای که هم فرصت‌هایی برای گسترش انتخاب و تسهیل روابط ایجاد می‌کند و هم چالش‌هایی جدی در زمینه اعتماد، امنیت و ثبات عاطفی به همراه دارد.

محدودیت اصلی پژوهش حاضر آن بود که نمونه پژوهش محدود به تعداد اندکی از کاربران سایت‌های همسریابی بود و سایر بسترهای

زنان در اپلیکیشن‌های دوستیابی بیش از مردان در معرض آسیب‌های روانی و هیجانی قرار دارند (Rajan, 2025). همچنین تحلیل فمینیستی بالیک نشان می‌دهد که زنان در فضای روابط آنلاین، علاوه بر دغدغه‌های عاطفی، با فشارهای فرهنگی و قضاوت‌های جنسیتی نیز روبه‌رو هستند (Balik, 2025). در جامعه ایران که روابط عاطفی پیش از ازدواج همچنان با حساسیت‌های فرهنگی همراه است، این نگرانی‌ها می‌تواند تشدید شود و تجربه زنان از آشنایی اینترنتی را با اضطراب بیشتری همراه سازد.

یافته‌های پژوهش حاضر همچنین نشان داد که بسیاری از کاربران، روابط آنلاین را با تعارض میان ارزش‌های سنتی و سبک زندگی مدرن تجربه می‌کنند. از یک سو، اینترنت امکان انتخاب مستقل‌تر و گسترش دامنه روابط را فراهم می‌کند و از سوی دیگر، خانواده‌ها و بخشی از جامعه همچنان نسبت به مشروعیت این نوع آشنایی‌ها بدبین هستند. این یافته با پژوهش سبحانی و همکاران همخوانی دارد که به وجود نگرش‌های متناقض نسبت به سایت‌های همسریابی در جامعه ایران اشاره کرده‌اند (Sobhani et al., 2020). همچنین مطالعه موذن سلطان‌آبادی و اسلامی تنها نشان داد که پلتفرم‌های همسریابی در حال ایجاد شکل‌های جدیدی از کنش ارتباطی و واسطه‌گری ازدواج هستند که با الگوهای سنتی تفاوت بنیادین دارند (Moazen Soltan & Abadi & Eslami-Tanha, 2023). بنابراین، کاربران ایرانی در فضایی میان سنت و مدرنیته حرکت می‌کنند و ناچارند میان خواسته‌های فردی و انتظارات فرهنگی تعادل برقرار کنند.

نتایج پژوهش نشان داد که فضای مجازی نه تنها بر فرایند انتخاب همسر، بلکه بر نگرش افراد نسبت به ازدواج و خانواده نیز تأثیرگذار است. برخی مشارکت‌کنندگان بیان کردند که تجربه‌های منفی آنلاین باعث کاهش اعتماد آنان به ازدواج شده و نگرش بدبینانه‌تری نسبت به روابط عاطفی در آنان ایجاد کرده است. این نتیجه با یافته‌های بهادری و همکاران درباره رابطه فضای مجازی و طلاق عاطفی همسو است (Bahaadari et al., 2021). همچنین شهاب‌زاده و شهاب‌زاده نشان دادند که وابستگی به فضای سایبری می‌تواند با آسیب‌های روان‌شناختی و اختلال در کیفیت روابط زناشویی همراه باشد (Shahabzadeh & Shahabzadeh, 2022). در مقابل، برخی کاربران نیز اظهار داشتند که تجربه آشنایی آنلاین موجب بازنگری

حریم نمونه‌ها، آزادی جهت شرکت در پژوهش و انصراف از آن و غیره به آنان اطمینان داده شد.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان این مقاله با یکدیگر مشارکت داشتند.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله، از همه کسانی که سهمی در انجام این پژوهش داشتند، تقدیر و تشکر می‌شود.

References

- Abbasi-Shavazi, M. T., Moeini, M., & Pourdian, R. (2018). Cyberspace, Peer Association, and Risky Behaviors among University Students. *Social Order*, 10(3), 77-104. <https://sid.ir/paper/187383/fa>
- Abbasi, G., & Hosseini, S. S. (2018). The Correlation between Family Functioning, Self-Differentiation, and Life Satisfaction with Attitudes toward Marriage among Children of War Veterans. *Journal of Veteran Medicine*, 11(4), 36-40. <http://noo.rs/PVHJ7>
- Bahaadari, M., Molkian, N., & Hashem-Zehi, N. (2021). The Relationship between Virtual Space and Emotional Divorce among Couples. *Sociological Research*, 15(2), 201-218.
- Baharami-Nejad, H., Shariatmadar, A., Farahbakhsh, K., & Asgari, M. (2025). Components Influencing the Stability of Remarriage: A Grounded Theory Study. *Women's and Family Cultural-Educational Studies*, 20(71), 111-134. https://cwfs.ihu.ac.ir/article_209490.html
- Balik, S. (2025). Gender, Religion, and Singlehood: A Feminist Analysis of Ultra-Orthodox Women's Experiences beyond Expected Marriage Age. *Women's Studies International Forum*, 102, 1-12.
- Bandinelli, C., & Gandini, A. (2022). Dating Apps: The Uncertainty of Marketised Love. *Cultural Sociology*, 16(3), 423-441.
- Diesen, P. S., Pettersen, L., & Karlsen, F. (2025). The Overlooked and the Overstudied: A Scoping Review of Qualitative Research on Pursuing Sexual, Romantic, and Loving Relationships through Online Dating. *Behavioral Sciences*, 15(3), 247. <https://doi.org/10.3390/bs15030247>
- Farahani, M. T., Shakarbigi, A., & Mohajeri, A. (2019). The Relationship between Social Media Network Usage and Mate Selection Styles. *Journal of Women and Society*, 11(2), 1-20. <https://share.google/HYAKYI02A3wGzpt4W>
- Fouloud, E. (2025). *Men's Dating Struggles in 2025: Frustrations, Expectations, and Emotional Disconnect*. Edwige International.
- Haghighi, M. H. (2024). Civilization-Building as the Main Function of the Family Institution. *Journal of Islamic Revolution Civilizational Studies*, 3(9), 131-166.
- Hosseini-Pour, M. (2015). *Marriage from the Perspective of Jurisprudence and Law*. Setehban Publishing.
- Jafari, A., & Elyasi, E. (2021). Predicting Marital Honesty Based on Social Competence and Spiritual Health with the Mediating Role of Hope among Married Students. *Positive Psychology Research Journal*, 7(4), 55-70. <https://doi.org/10.22108/ppls.2022.124380.1977>
- Karimzadeh, M., & Hossein-Zadeh, A. (2025). The Central Role of Marriage in Sustaining Iranian-Islamic Lifestyle in the

آنلاین مانند اپلیکیشن‌های دوستیابی و شبکه‌های اجتماعی در مطالعه بررسی نشدند. همچنین به دلیل ماهیت حساس موضوع، احتمال خودسانسوری یا پنهان‌سازی بخشی از تجربه‌ها توسط مشارکت‌کنندگان وجود داشت. محدود بودن دامنه جغرافیایی نمونه و تمرکز بر تجربه کاربران ایرانی نیز تعمیم‌پذیری یافته‌ها به سایر فرهنگ‌ها یا گروه‌های اجتماعی را محدود می‌کند.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده، تجربه کاربران در انواع مختلف پلتفرم‌های ارتباطی و همسریابی با یکدیگر مقایسه شود و تأثیر متغیرهایی مانند جنسیت، طبقه اجتماعی، پیشینه خانوادگی و وضعیت تأهل بر کیفیت تجربه آنلاین مورد بررسی قرار گیرد. همچنین انجام پژوهش‌های طولی درباره پیامدهای بلندمدت روابط شکل گرفته در فضای مجازی و مطالعات تطبیقی میان فرهنگ‌های مختلف می‌تواند به فهم عمیق‌تر این پدیده کمک کند. بهره‌گیری از روش‌های ترکیبی کمی و کیفی نیز می‌تواند تصویری جامع‌تر از ابعاد روان‌شناختی و اجتماعی آشنایی اینترنتی ارائه دهد.

در حوزه کاربردی، توسعه نظام‌های معتبر احراز هویت، افزایش نظارت بر رفتار کاربران و طراحی سازوکارهای امنیتی در سایت‌های همسریابی ضروری به نظر می‌رسد. همچنین ارتقای سواد رسانه‌ای و آموزش مهارت‌های ارتباطی و امنیت سایبری برای کاربران می‌تواند نقش مهمی در کاهش آسیب‌های احتمالی داشته باشد. همکاری میان متخصصان روان‌شناسی، مشاوران خانواده، نهادهای فرهنگی و مدیران پلتفرم‌ها نیز می‌تواند به ایجاد محیطی امن‌تر و حرفه‌ای‌تر برای روابط آنلاین کمک کند و زمینه استفاده مسئولانه‌تر از این فضا را فراهم سازد.

تعارض منافع

بین نویسندگان هیچ تعارض منافی وجود نداشت.

حامی مالی

این پژوهش بدون هیچ حمایت مالی و با هزینه شخصی انجام شد.

ملاحظات اخلاقی

در این مطالعه، اهمیت و ضرورت پژوهش برای نمونه‌ها تشریح و درباره رعایت ملاحظات اخلاقی مانند رازداری، محرمانگی، حفظ

- Modern Era from the Perspective of Imam Khamenei. Proceedings of the First National Conference on Modern Trends and Challenges of Singleness, Bandar Abbas. <https://civilica.com/doc/2284035>
- Mami-Nejad, F. (2023). The Role of the Internet and Cyberspace in Marriage and Spouse Selection. 6th International Conference on Psychology, Educational Sciences and Social Studies, Hamedan. <https://civilica.com/doc/1968206>
- Mehdizadeh, S., & Shams-Biranvand, A. (2015). Investigating Youth Attitudes toward Matchmaking Websites. National Conference on Psychology and Educational Sciences, Tehran. <https://civilica.com/doc/1411869>
- Mir-Hashemi, Z. S., Tavasoli, A., Salehi, Z., & Shahriari, M. (2024). Exploring the Effects of Temporary Marriage of Married Men on Marital Satisfaction. *Journal of Women and Society*, 15(3), 93-105.
- Moazen Soltan-Abadi, M., & Eslami-Tanha, A. (2023). Investigating Communicative Action in Online Matchmaking Platforms: A Case Study of Aghaz-e-No Matchmaking Website and Mohsen Telegram Group. *Religion and Cultural Politics*, 20, 53-77. https://www.jrcp.ir/article_192145.html
- Motahhari Varmzani, S., Ahmadi, V., & Gholipour, S. (2022). The Role of the Internet and Social Media in Changing Mate Selection Patterns in Kermanshah. *Continuity and Social Change*, 1(1), 7-22. <https://doi.org/10.22034/jssc.2022.18854.1042>
- Mousavi, S. K., Ganji, M., & Vahedian, M. (2021). Semantic Transformations of Love and Romantic Behaviors in Online Communicative Experiences. *Strategic Research on Iranian Social Issues*, 8(3), 1-20. <https://civilica.com/doc/1383735/>
- Rajan, B. (2025). It Follows You Home: Emotional and Psychological Impacts of Dating-App Harassment on Indian Women. *Women's Studies International Forum*, 112, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2025.103129>
- Rosenfeld, M. J., Thomas, R. J., & Hausen, S. (2019). Disintermediating Your Friends: How Online Dating in the United States Displaces Other Ways of Meeting. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116(36), 17753-17758.
- Sabzeyi, M. T., Begi, M., Mobaraki, M., & Afshar-Kohan, J. (2024). Sociological Analysis of Structural Changes of Iranian Families in the Past Five Decades (1966-2016) and Future Trends. *Strategic Research on Social Issues*, 8(2), 35-62.
- Sarkeshikian, S. M., Khosh-Lahjeh Seddiq, A., & Javanmard, H. (2024). Exploring the Factors Influencing Online Mate Selection. *Forough Quarterly*, 19(2), 1-25. <https://frooyesh.ir/article-1-5467-fa.pdf>
- Shahabzadeh, S., & Shahabzadeh, A. (2022). Psychological Pathology of Couples Dependent on Cyberspace and Its Relationship with Mental Health. 8th Scientific-Research Conference on Educational Sciences and Psychology, Tehran. <https://share.google/JWE9qZPQi9WqJTjPg>
- Sobhani, F., Behrouvan, H., & Nowghani Dokht Bahmani, M. (2020). Diverse Tendencies toward Matchmaking Websites. *Social Sciences*, 13(1), 1-20. <https://doi.org/10.22067/jss.v13i1.46110>